

VYDÁVÁ SPOLEK OBČANŮ A PŘÁTEL MALÉ STRANY A HRADČAN
VYCHÁZÍ ČVRTLETNĚ / ZDARMA

01/2017

ON

**OBECNÍ NOVINY
MALÉ STRANY
A HRADČAN**

JAKÉ BUDE MALOSTRANSKÉ NÁMĚSTÍ?

VZNIKNE TU KLIDNÝ OBÝVÁK MALÉ STRANY
NEBO TRŽIŠTĚ? ✗ VRÁTÍ SE RADECKÝ? ✗ ROZHOVOR
S HISTORIKEM UMĚNÍ RICHARDEM BIEGELEM ✗
BUSTA WERICHA JE ZPÁTKY ✗ NÁVŠTĚVA V ATELIÉRU
PETRA NIKLA ✗ AKCE SPOLKU A NOVINKY

3-5 Téma

5 Drbář

6-7 Rozhovor

HLAVNÍ DISTRIBUČNÍ MÍSTA

Spolek – Malostranské náměstí 4/27
Úřad MČ Praha 1 – Vodičkova 18
a Malostranské nám. 22
Malostranská Beseda
KC Kampa
R. Vopička – káfirna u sv. Omara
Okénko Kampa

8 Akce Spolku

9 Co se děje...

10 Ateliér

Chcete mít ON, a být naším
distribučním místem?

Pište na on.spolek@seznam.cz

Obecní noviny Malé Strany a Hradčan

Vydává
Spolek občanů a přátel Malé Strany a Hradčan
Malostranské náměstí 4/27
118 00 Praha 1
tel: +420 257 532 093
noviny: on.spolek@seznam.cz
spolek: sopmsh@gmail.cz
www.sopmsh.estranky.cz
www.facebook.com/SOPMSH

Šéfredaktorka

Helena H. Zahrádecká
Redakční rada
Tomáš Oliva – předseda spolku
Petr Burgr, Lenka Pavlíková,
Jiřina Borkovcová, Peta Heinriche, Miloslav Černík,
Markéta Černá, Pavla Michálková, Karel Chotek,
Kateřina Šik a Kateřina Kubátová

Vychází s příspěvím MČ Praha 1,
čtyřikrát ročně, zdarma
IČ: 00409278
DIČ: CZ00409278
Evidenční číslo MK ČR E 12712

11 Procházka

12 Černá kronika

12 Otázky pro MP

PRVNÍ ČÍSLO!

MILÝ OBČANÉ A PŘÁTELÉ MALÉ STRANY A HRADČAN,

s příspěvím radnice Prahy 1, respektive její grantové komise, se nám podařilo po dlouhých letech obnovit vydávání Obecních novin Malé Strany a Hradčan. Jejich první číslo držíte nyní v rukou. Naše Obecní noviny – pod jednoduchou a snadno zapamatovatelnou zkratkou ON – budou nadále vycházet čtyřikrát do roka. A na distribučních místech, jejichž seznam budeme pravidelně aktualizovat, je najdete bezplatně vždy na začátku každého čtvrtletí.

Obecní noviny budou reflektovat aktuální život naší čtvrti. Chybět přirozeně nebudou ani články z její historie. Podstatnou součástí každého čísla by měly být příspěvky občanů či znalců Malé Strany a Hradčan.

Budeme proto rádi za fotografie i vzpomínky starých Malostranáků (a samozřejmě také obyvatel Hradčan) i jakékoli informace o nových záměrech, jež se života v naší čtvrti nějakým způsobem dotýkají. Budeme psát

o zdejších dění. V každém případě se však chceme vyhnout politickým soubojům a třenicím. V tomto směru budou Obecní noviny věcné, nadstranické a nepolitické.

Redakční rada Obecních novin kopíruje alešpoň prozatím představenstvo Spolku občanů a přátel Malé Strany a Hradčan. Šéfredaktorkou je Helena H. Zahrádecká, jež zároveň připravila grafickou a vizuální podobu ON. S redakční prací na prvním čísle pomohl Dan Hrubý.

Věříme, že se nám podaří navázat na tradici přerušenu v devadesátých letech. Jakékoliv příspěvky či fotografie zasílejte, prosím, na emailovou adresu on.spolek@seznam.cz nebo se s nimi osobně zastavte v prodejně Spolku na Malostranském náměstí 27.

Společně vytvoříme noviny, které budou zájmové nejen pro občany Malé Strany a Hradčan, ale vlastně pro všechny, kteří to u nás mají rádi.

Tomáš Oliva
Předseda SOPMŠH

Měl by se vrátit
RADECKÝ?

POMNÍK POLNÍHO MARŠÁLKA JOSEFA VÁCLAVA RADECKÉHO Z RADČE (1766-1858) ODLITÝ Z BRONZU UKOŘISTĚNÝCH NEPŘÁTELSKÝCH DĚL BYL SLAVNOSTNĚ ODHALEN CÍSAŘEM FRANTIŠKEM JOSEFEM I. V LISTOPADU 1858. NA MALOSTRANSKÉM NÁMĚSTÍ STÁL DO ROKU 1919, RESPEKTIVE 1920, KDY BYL POSTUPNĚ ROZEBRÁN. V POSLEDNÍ DOBĚ SÍLÍ DEBATA O JEHO NOVÉ INSTALACI. MĚL BY SE TEDY VRÁTIT NA MALOSTRANSKÉ NÁMĚSTÍ?

ANO

JIŘÍ RAK

historik, odborník na dobu
vlády Františka Josefa I.

Je to zvláštní – máme jeden z nejhezčích pomníků, jehož umístění symbolizuje kontinuitu českého umění, když velkolepá alej barokních soch na Karlově mostě ústila do monumentálního památníku 19. století.

Jedním z českých novodobých traumat je až křečovitá snaha upozornit „svět“ na českou existenci a tady máme pomník muže, jenž významným způsobem spoluvytvářel evropské dějiny, muže, který požíval evropského věhlasu – a jehož památku jsme uklidili do muzea. V tom smyslu je odstranění maršálkova pomníku symbolem české záliby v setrvávání v pohodlném ústraní.

NE

JIŘÍ RAJLICH

historik a malostranský občan

Nedomnívám se, že je to úplně šťastný nápad. Za prvé nevím, do jaké míry by šlo o vkusný akt, uvážíme-li blízkost jednoho velvyslanectví: v italské kolektivní paměti zůstává Radecký synonymem národnostního útisku v rakouských državách v severní Itálii. A za druhé – a především – pro dosti problematickou uměleckou kvalitu onoho sousoší. Radeckého pomník na vídeňské Ringstrasse mi v tomto směru připadá uměřenější. Naopak bych neprotestoval, kdyby se na Malostranském náměstí (či na nějakém jiném vhodném místě) znovu objevil pomník francouzského slavisty, a především bohemisty Ernesta Denise. Už tam jednou stál, nebyl tak pompézní, ale v roce 1940 jej nacisté odstranili a zničili. Dnes zde jednoho z nejvýznamnějších kmotrů obnoveného českého (respektive československého) státu připomíná jen skromná busta s pamětní deskou.

Na podstavci dosahoval pomník výšky takřka dvanácti metrů, jeho půdorysnou základnu vymezoval čtverec přibližně devět krát devět metrů.

ANO

JAN E. BARTA

předseda Spolku Radecký Praha a místopředseda Klubu
Za starou Prahu

Spolek Radecký vznikl proto, aby začal a udržoval veřejnou debatu o možném návratu Radeckého pomníku na jeho původní místo. Bez odborné i veřejné diskuse o podobě veřejného prostoru dnes postupovat nesmíme. Kde se to stalo (Klárov), je výsledek sporný. Udržovat debatu se nám, myslím, docela daří; může ji ukončit jen slavnostní odhalení pomníku, ideálně na původním nebo velmi blízkém místě. Dílo bratří Maxů je překrásné, v tom panuje shoda. Zbývá tedy snad jen překonat zbytky neobjektivního vztahu k českým dějinám 19. století uprostřed habsburské monarchie a nahlédnout na toto období moderně. Věříme, že věcnou argumentací i odpůrce návratu pomníku přesvědčíme.

TÉMA Malostranské náměstí pokračuje na následující straně

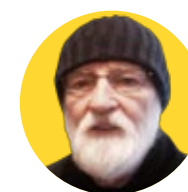

NE

KVĚTOSLAVA ŠTORKÁNOVÁ

advokátka a občanka Hradčan

Já jsem proti stavění pomníků, ať je tam raději kašna. Záleželo by také, jak by pomník vypadal. Ten původní měl obrovský podstavec. A ruku na srdce - Radecký už pro nás není takovou osobností, abychom mu stavěli pomník

NE

JAN ŠVANKMAJER

výtvarník, režisér, spisovatel
a malostranský občan

Jsem zásadně proti navrácení sochy polního maršálka Radeckého na Malostranské náměstí. Války jsou lidskými jatkami a stavět sochy režníkům je morálně pokleslé. Není to tak dávno, co jsme se nedaleko Malostranského náměstí zbavili jiného, podobného pomníku. To si sem chcete postavit jiný, podobný? Radecký není nic jiného než habsburský tank. V Čechách je něco fatálně masochistického. Nedokáží žít bez památníků vlastní poroby.

Ať už je to mariánský sloup na Staroměstském náměstí, nebo Radecký, Stalin na Letné, nebo tank na Smíchovské. Jestli znova postavíme Radeckého na Malostranské náměstí a mariánský sloup na Staromák, tak se určitě za čas shledáme i se Stalinem na Letné a sovětským tankem na Smíchovské. Ale i když odhlédneme od těchto ideologických důvodů a podíváme se na věc čistě z estetického hlediska, tak umělecká hodnota Radeckého akademického kýče je plně srovnatelná s estetickými hodnotami sovětského tanku.

Jestli přece jen dojde k navrácení sochy polního maršálka Radeckého na Malostranské náměstí, tak budu první, kdo vezme do ruky kbelík s barvou a štětec a půjdu ho natřít na růžovo.

TÉMA OBECNÍCH NOVIN

text Tomáš Oliva
foto ipraha.cz

Malostranské náměstí: CO HO ČEKÁ?

Vítězný ideový projektu architektů Martin Hájka, Václava Hájka a Petra Horského počítá se zklidněním celého náměstí. Je zde také Radeckého pomník (zdá se, poněkud poddimenzovaný), avšak autoři návrhu na jeho umístění nijak nelpí.

NEJPRVE REKAPITULACE: SPOJENÝM ÚSILÍM OBČANŮ A ZA VÝZNAMNÉHO PŘÍSPĚNÍ PANÍ KATEŘINY JACQUES SE K 1. ČERVENCI 2016 PROMĚNILO PARKOVIŠTĚ NA MALOSTRANSKÉM NÁMĚSTÍ NA PRÁZDNÝ VEŘEJNÝ PROSTOR. MAGISTRÁT HL. M. PRAHY SVĚŘIL VZÁPĚTÍ NAKLÁDÁNÍ S MALOSTRANSKÝM NÁMĚSTÍM DO RUKOU INSTITUTU PLÁNOVÁNÍ A ROZVOJE (IPR), JENŽ JE JEHO PŘÍSPĚVKOVOU ORGANIZACÍ.

Při úvodním zasedání 20. června 2016 v Malostranské besedě přítomní prohlásili, že prioritou je využití náměstí jako odpočinkové zóny. Na tom se shodla jak primátorka Krnáčová, starosta Lomecký i místostarosta Hodek, tak ostatní přítomní. K nakládání s Malostranským náměstím byla ustavena k 1. červenci 2016 pracovní skupina pod vedením IPR. Jejími členy se stali zástupci spolků a organizací podílejících se na veřejném životě.

Jak jsme se ovšem následně dozvěděli, členové pracovní skupiny mají pouze poradní hlas a o konání akcí na Malostranském náměstí de facto rozhoduje magistrát. Proto se také stává, že ačkoli je akce pracovní skupinou nedoporučena (například parkování filmařských karavanů), přesto se uskuteční.

Prvním krokem IPR bylo umístění asi 20 kovových židlíček okolo platanu, který na náměstí stojí. Kovové skládací židlíčky se našly někde na magistrátu v městském mobiliáři, a jak jste si mohli všimnout, občas odcestují na jiné akce, jichž se IPR účastní.

Druhým krokem pak bylo doplnění dalších přibližně 15 židlíček a stolků do jižní části náměstí, což zajisté oceníla především společnost Starbucks.

Na opakované žádosti pracovní skupiny o vybavení mobiliářem včetně odpadkových košů a doplnění zeleně přichází jednoznačná odpověď: IPR nedostal žádné finanční prostředky na aktivity spojené s Malostranským náměstím. To je samozřejmě vidět na jeho současném stavu, takže pokud magistrát nenalezne ve svém rozpočtu finanční prostředky na alespoň částečné oživení náměstí, bude dál vyhlížet jen jako „opuštěné parkoviště“. Několik akcí naplánovaných na tento rok nelze chápat jako oživení náměstí.

Ještě zpátky k pracovní skupině. Jejím základním úkolem bylo: 1) dopracování pravidel užívání Malostranského náměstí 2) zpracování materiálu „Koncepce užívání klíčových veřejných prostranství v Praze“

Jak si můžete všimnout, mezi úkoly není navržení projektu krátkodobé či střednědobé revitalizace Malostranského náměstí, ale jen navržení systému jeho krátkodobého využívání.

Podle slov zástupců magistrátu bude definitivní podoba Malostranského náměstí známa až kolem roku 2019. I proto chceme, aby náměstí ožilo nějakým návrhem revitalizace a my neměli „malostranské parkoviště“ denně na očích. Ochotných architektů, kteří by předložili návrhy na takovou střednědobou revitalizaci, je jistě dostatek. Chybí jen to, aby se magistrát nebál rozhodnutí a zajistil ve svém rozpočtu finanční prostředky.

Stanoviskem, jež na jednáních pracovní komise obhájí a je také názorem převážné většiny členů spolku, je vytvoření klidové zóny, nikoli pořádání nejrůznějších atrakcí. Samozřejmě souhlasíme například s pořádáním výstav na venkovních panelech, ale k pořádání zvukově výraznějších akcí jsou vhodnější jiné pražské prostory.

Pokud se v dohledné době nepřistoupí alespoň k nějakému oživení Malostranského náměstí, obávám se, že časem může vše sklouznout k tomu, že bude využito jako tržiště s nabídkou rychlého občerstvení. A to si autoři úspěšné petice určitě nepřáli. ❌❌

Bez platanu pana Soláře si už Malostranské náměstí nedovedeme představit.

Chraňme Beethovena!

SKUTEČNĚ NEVÍM, KOLIK JE V PRAZE NÁMĚSTÍ, A NEJSOU TO MÍSTA LEDAJAKÁ, VELIKOSTÍ, HISTORIÍ, SOUČASNÝM VÝZNAMEM. JSOU V PRAZE MÍSTA, PO NICHŽ, JAK SE ŘÍKÁ, KRÁČELY DĚJINY. O MALOSTRANSKÉM NÁMĚSTÍ TO TAK ÚPLNĚ ŘÍCT NELZE. A PŘESTO PATŘÍ TENTO PROSTOR MEZI NEJVÝZNAMNĚJŠÍ VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ.

text Petr Burger

Platí to, i když zde nikdo nevystoupil, aby zvolal: „Právě jsem se vrátil z Hradu.“ Ani se tady po letech necinkalo klíči. Sem tam náměstím prošel nějaký korunovační průvod, anebo naopak, zase průvod pohřební. Toť vše. Jedině snad můžeme vzpomenout rok 1618, přesně to bylo 23. května, kdy to byl právě Malostranský rynek, odkud vyrazili na Hradčany zástupci českých stavů vyřídít si to s místodržícími. Nutno připomenout, že to vyřízení pojali naši předkové po našem, žádné krveprolití, prostě jen habsburské přísluhovače vyhodili z okna.

Vraťme se však k otázce, co s Malostranským náměstím dnes. V petici, která nashromáždila pět tisíc podpisů, bylo vedení Prahy vyzváno ke zrušení parkoviště v jeho dolní části. V petici nebylo nic nového. O nápadu prostor více otevřít lidem se mluvilo dobrých dvacet let. Nutno podotknout, že tehdejší primátor se k výzvě postavil šalamounsky. Byl rok voleb a jednalo se o parkoviště, jež v převážné části využívali poslanci z dolní sněmovny. A tak pan primátor vyhlásil ideovou soutěž na vzhled celého náměstí. Jak se říká, vlk se nažral, tedy petenti, a koza, parkoviště, zůstala celá. To bylo v roce 2014. Volby tehdy dopadly tak, jak dopadly, a parkoviště bylo ke všeobecné radosti zrušeno.

Záhy se však ukázalo, že rynek má mnohé nevýhody. Je doslova rozseknut na dvě části bývalou jezuitskou kolejí, dnes Matematicko-fyzikální fakultou. Pro člověka neznalého to vypadá, že náměstí jsou dvě, navíc když je vše umocněno výškovým rozdílem západní a východní hrany. Snad právě proto se do vyhlášené architektonické soutěže přihlásilo čtyřicet architektů a z toho celá jedna třetina byla ze zahraničí.

Některé návrhy jsou až iluzorní. Například nápad londýnských architektů počítal

se zbouráním domů, co stojí mezi kavárnou a hlásnou věží kostela svatého Mikuláše. Naštěstí tento nápad nezaujal, čímž je sídlo našeho malostranského spolku zachráněno. V dalším návrhu měla být zase celá plocha zadlážděna čtverci z černé žuly. Vy, kdo to na těchto místech znáte, si umíte představit letní odpoledne, jak se do černé žuly opírá západní slunce.

Zda je vítězný návrh z ateliéru Hájek opravdu nejlepší, je vždy záležitostí osobního pohledu. Co lze skutečně prohlásit: Vítězný návrh patří mezi návrhy nejkratší. Jednu kaňku ovšem má. I když studie počítá v dolní části náměstí s kašnou, nenajdeme v ní současný strom. Dnes už krásný platan z dálky svou korunou připomíná hlavu Beethovena. Navíc oba měli v něčem podobný osud. Geniální skladatel byl tak trochu nechtěné dítě a náš malostranský platan se zase na dolní část náměstí dostal tak, že někde vysazovali alej a tenhle jim zbyl. Tehdejší památkář – pan architekt Solář – měl dobré srdce a evidentně mu bylo stromu líto. Tak ho povolil zasadit tam, kde dodnes stojí. A jako nás hudební génius i po letech oblažuje svým dílem, tak nás původně přebývajícím strom v horkých dnech oblažuje svým stínem. Prostě Beethoven na Malostranské náměstí už patří jako jeho neodmyslitelná součást.

Naštěstí vítězní architekti nejsou dogmatictí a na posledních návrzích už s Beethovenem (platanem) počítají. Jak by taky ne. Strom se za léta stal tak oblíbený, že stačí jenom náznak nějaké ujmy a zástupy Malostranů se budou kolem kmene vázat řetězy jak odpůrci jádra u vrat temelínské elektrárny.

Na každý pád platí, že po všech možných případech a rozhodnutích kompetentních míst to vypadá, že Malostranské náměstí čeká v příštím roce změna, která bude spojena i se změnami v dopravní obslužnosti. Jestli bude vše k lepšímu, to se teprve ukáže. ❌

DRBÁŘ

připravila redakce ON
& místní drbný

Zatímco parkoviště na Malostranském náměstí legálně zaniklo, jiné, v Černínské ulici na Hradčanech, zcela nelegálně a proti předpisům vzniklo. Parkoviště pro přibližně dvanáct aut si v létě 2016 postavil načerno a bleskovou rychlostí žebrový řád kapucínů. Po stížnostech místních občanů ho Stavební úřad MČ Praha 1 vyzval k odstranění stavby nebo jednání o jejím dodatečném povolení. Jelikož kapucíni ani do prodloužené lhůty (končila 28. února) nedodali požadované dokumenty, stavební úřad 8. března 2017 jednání zastavil a nyní by se mělo pokračovat ve vlastním řízení o odstranění stavby. ❌❌❌ Hradčany jsou pyšné na úspěchy občanského spolku Hradčanské včely, který se stal v roce 2015 držitelem ceny Med roku, udělené na celostátní medové soutěži. Část osmera včelstev spolku ovšem postihla v roce 2016 nemilá událost v podobě částečného úhynu včelích společenství a nyní, v roce 2017, zahubil cizopasník Varoa destructor i ty zbylé. Spolek se vloni se věnoval třem stům místních dětí. Letos žádá městskou část Praha 1 o grant na obnovu včelstev, aby mohl ve své činnosti pokračovat. ❌❌❌ Šatlava v Saské ulici jede jak na drátkách, a ač s novým kolektivním vedením, zase si dělá vše po svém a funguje jako klubovna, v níž bude kouření i nadále dovoleno. Klidnou sílu námořníka Pepy vystřídala klidná síla nového výčepního Pavla. ❌❌❌ Náš mimořádně talentovaný klavírista Tomáš, jenž hrává na Malé Straně, zejména v Napě nebo Šatlavě, nám už bude o víkendech hrát jen k půlnoci jako správné strašidlo, poněvadž přijal angažmá v jiné čtvrti. Malé Straně chce ale zachovat věrnost a stále se zde bude vyskytovat alespoň po večerech v týdnu. ❌❌❌ V pivnici U Černého vola na Loretánském náměstí zkráslily panské záchody. Strop je nyní vymalován nábožně modrou barvou se zlatými hvězdičkami, takže připomíná kapli. ❌❌❌ Všichni určitě s láskou vzpomínáme na pohádkové cukrovinky De-castello v Karmelitské 26. Nyní mizí i stejnojmenný krámek s dárkovými předměty hned vedle. ❌❌❌ V pozeňnaném věku 94 let zemřela koncem března paní Jiřina Šuhajová, jež se přes šedesát let starala o možná nejkrásnější a nejfotografovanější pražský balkon – v průčelí domu U obrázku Panny Marie (nebo U Válečků) na Kampě. ❌❌❌ Co dovedou sociální sítě a občanská společnost, se ukázalo poté, co Rada městské části Praha 1 rozhodla v únoru o výpovědi litografické dílně v Říční ulici. Zdvihla se totiž taková vlna odporu a solidarity, že radní do několika dnů své rozhodnutí změnili. ❌❌❌ Ačkoli se o tom ve svém článku na straně 9 nezmínil, odlítí bronzové busty Jana Wericha financoval předseda SOPMSH a obyvatel Kampy Tomáš Oliva. Redakce ON je přesvědčena, že by se o tom mělo vědět. Děkujeme. ❌

Problémem Malostranského náměstí je, že na velké části svého obvodu nemá parter, to znamená obchody, galerie, hostince nebo kavárny, jež by okysličovaly a oživovaly jeho prostor.

Náměstí jako OBYVÁK

PHDR. RICHARD BIEGEL, PH.D., JE ŘEDITELEM ÚSTAVU PRO DĚJINY UMĚNÍ UNIVERZITY KARLOVY. ZÁROVEŇ JE MÍSTOPŘEDSEDOU KLUBU ZA STAROU PRAHU. NYNÍ ŘÍKÁ: „UŽ SE NESMÍ STÁT, ABY BYL JEDEN JEDINÝ DŮM NA MALÉ STRANĚ, JENŽ JE V MAJETKU OBCE, ZBAVEN OBYVATEL.“

Začneme aktuálně, jak si představujete využití Malostranského náměstí?

Jsou to vlastně dvě otázky v jedné. Ta první je paradoxně jednodušší – směřuje k využití samotného náměstí. Ta druhá, složitější, musí zkoumat fungování celé Malé Strany. Jenomže právě u té musíme jakékoli úvahy o využití Malostranského náměstí začít. Protože náměstí je tvář okolního města a je to jako s člověkem. Když někdo moc pije, žije nezřízeným životem a málo spí, tak má kruhy pod očima a vůbec vypadá zbědovaně. Podobně je na každém náměstí vidět, jak funguje nebo nefunguje město za ním.

A funguje, nebo nefunguje?

Podívejte, historická pražská náměstí automaticky vnímáme jako ústřední prostory svých čtvrtí – Malé Strany, Starého a Nového Města. Jenže když tato náměstí vezmeme po jednom, zjistíme, že ani jedno nefunguje. Staroměstské náměstí je urbanisticky rozbité a zároveň je středem města nikoho.

Co to znamená?

Město v domech, jež ho obklopují, vlastně neexistuje. Není reálné, protože v nich nikdo nežije. Ani Václavské náměstí už není městským centrem. Tvář, kterou získalo v první polovině dvacátého století, ztratilo a už nikdy znovu nenabýlo. Karlovo náměstí skutečným náměstím nikdy nebylo a Malostranské náměstí, to jsou jen kulisy. S tím, že tohle náměstí drží sice urbanisticky nejlépe pohromadě, ale čtvrt' za ním je na tom naopak nejhůře.

V čem?

Když se vrátím k oné paralele, v níž je město člověkem a náměstí jeho tvář, tak Malostranské náměstí je vlastně posmrtnou maskou. Čtvrt' za ním už takřka nedýchá, neodehrává se v ní nějaké dění, které by se mohlo na ploše náměstí koncentrovat. A tohle je pro mě mnohem závažnější problém než jak konkrétně naložit s Malostranským náměstím.

Jak vlastně k tomuhle stavu došlo?

Malá Strana utrpěla hned několik po sobě jdoucích ran. Tu první přinesly josefínské reformy, po nichž zanikly dosud živé církevní areály, kláštery plné lidí, z nichž se staly veřejné budovy. Druhou ranou bylo zničení palácové struktury celé čtvrti. Dvacáté století z nich učinilo velvyslanectví, tedy instituce, jež na životě města neparticipují, naopak uzavírají se do sebe. Konečně třetí ránu přinesla uplynulá dvě desetiletí. Ta zničila všechny mravenčí život, který ještě v sedmdesátých nebo osmdesátých letech zachycuje Karel Pecka ve svých Malostranských humoreskách. Domy tu prošly strašlivou přestavbou, aby se proměnily na hotely a kanceláře.

Pro vás to jsou Potěmkinovy vesnice?

Pro mě určitě. Domy tu měly stavebně navrstvenou paměť několika staletí, ta je dnes z velké části onou nivelizující přestavbou zničena. Je to neuvěřitelný rozdíl, když porovnáte dnešní fotografie s těmi dvacet let starými. A musím říct, že asanační zástavba na Starém Městě se ukázala být proti povrchnosti a hlouposti naší doby přece jenom odol-

ROZHOVOR

text Dan Hrubý

foto Helena H. Zahraděcká, Alan Pajer

nější. Byty tu zůstaly, i když jsou třeba luxusně přestavěné. Pro mě jako milovníka starých křivolakých uliček je to smutné konstatování. Ale ano..., asanovaná část staré Prahy je dnes rozhodně prokvenější a životaschopnější.

Je z toho cesta ven?

Stará Malá Strana, ta se už nikdy nevrátí. Tu jsme definitivně zničili, tak to prostě je. Ale Malá Strana by mohla být alespoň živá. Radnice by měla udělat vše pro to, aby se sem ve větší míře vrátilo bydlení. Když tu budou žít lidé, kteří chodí pěšky, objeví se záhy obchody, nové hospody a celá čtvrt' se zase trochu ožít. Bude nějak autentická.

Měla by tak radnice postupovat třeba i za cenu toho, že bude na Malé Straně pronajímat byty za nižší nájem?

Samozřejmě. Já bych na Malou Stranu umístil sociální bydlení a startovací byty. My tu potřebujeme střední nebo nižší střední třídu. Koneckonců jedná se většinou o menší byty, tak ať v nich mladé páry prvních pět nebo šest let bydlí. Vedle nich tu budou nadále žít starousedlíci, tedy alespoň ti, kteří své domy a byty neprodali. Protože nezapomínejme, že dnešní stav není jen důsledkem politiky, již razila posledních dvacet let obec, ale také toho, že tu lidé svoje nemovitosti sami prodali. Představte si Římana, který prodá svůj byt v Trastevere?! Nemyslitelné! V tomto ohledu někdejší Malostranáci zklamali...

Jakou roli v tom může hrát Malostranské náměstí?

Myslím, že může představovat iniciační moment. Vlastně trochu obrátit ten proces, o němž jsem mluvil na začátku, kde je tvář odrazem těla, a pomoci tomu, aby se i okolní ulice naplnily aspoň trochu běžným životem. Proto bych nevymýšlel nějaký převratný koncept. Nedělal z Malostranského náměstí umělecký střed světa. Naopak pokusil bych se sem vrátit zdání normálního života. I tak už půjde jen o jeho animaci...

Co tomu brání?

Problémem Malostranského náměstí je, že na větší části svého obvodu nemá použitelný parter, který by jeho prostor oživoval a okys-

ličoval. Použitelná je jen východní a částečně jižní strana, naproti tomu Jezuitská kolej parter zcela postrádá a největším problémem je ghetto Poslanecké sněmovny, jež tu nemá vůbec co dělat.

Jenže s tím už nic nenaděláme.

Já bych v téhle věci nechtěl rezignovat. Vážně, jednou bych se rád dočkal toho, že Poslanecká sněmovna na Malé Straně nebude. Členové Parlamentu by si měli postavit vlastní objekt někde jinde, nehrát si na polofeudály a nepředstírat kontinuitu tam, kde není.

Takže, jak by mělo Malostranské náměstí fungovat?

Měl by to být pobytový prostor, kde má smysl zůstat. Takový obývací Malá Strana. Vezměte si muzejní čtvrt' ve Vídni. Začal bych podobně a rozmístil po náměstí kusy něčeho, na čem se dá sedět, ležet, povalovat se a odpočívat. Chybí nám sice parter, všechny ty obchody, hospůdky a kavárny, které vnáší na funkční náměstí život, ale máme ty nádherné kulisy okolo a představte si, že přejdete most nebo sestoupíte z Hradu a objevíte prostor, kde můžete zůstat, vydechnout si, dívat se na všechnu tu krásu kolem sebe a vstřebávat ji. Samozřejmě by se muselo vytvořit také nějaké zázemí, toalety, dřevěné krámce, v nichž se dá koupit káva nebo letní aperol spritz ...

Co trhy?

Ty mají smysl jen v případech, že by tu místní nakupovali zeleninu. Všechno ostatní je jen hra na trhy. A protože Malá Strana už není živou čtvrtí, tak by to znovu byla jen Potěmkinova vesnice.

Výtvarné instalace?

Určitě sem patří. Rozhodně bych se však nepokoušel o nějaké kamenné nebo definitivní řešení. Náměstí má být živý prostor, tak ať se na něm odehrává každou sezónu jiná umělecká záležitost. Mohla by se z toho stát tradice. Letos tu tál na sklonku zimy ledový hranol. To bylo bezvadné. Ale příští rok to chce zase něco jiného, nového.

A návrat Radeckého pomníku?

Snaze o jeho návrat rozumím. Pomník byl výtvarně působivý a měl i svůj dobový smysl. A kdyby mělo dojít na lámání chleba, byl bych asi pro – možná i natruc hlasům, že byl „pomahačem“ protičeských Habsburků. Je to přece nesmysl, Radecký byl především významnou a nezpochybnitelnou postavou našich vojenských dějin. Stejně tak si ale umím na jeho místě představit současně umělecké dílo. ✕

Radnice by měla udělat vše pro to, aby se na Malou Stranu ve větší míře vrátilo bydlení. Když tu budou žít lidé, kteří chodí pěšky, objeví se záhy obchody, nové hospody a celá čtvrt' se zase trochu ožít. Bude nějak autentická.

Přijďte do Spolku!

SPOLEK OBČANŮ A PŘÁTEL MALÉ STRANY A HRADČAN OSLAVIL VLONI 27 LET SVÉ EXISTENCE. DOČKAL SE TAKÉ NOVÉHO VÝVĚSNÍHO ŠTÍTU SVÉ SPOLKOVÉ MÍSTNOSTI, GALERIE ČI PRODEJNY NA MALOSTRANSKÉM NÁMĚSTÍ 4/27. PŘIJĎTE SE K NÁM PODÍVAT. RÁDI VÁM PŘIPRAVÍME KÁVU, DOZVÍTE SE, CO JE NA MALÉ STRANĚ NOVÉHO, PROHLÉDNETE SI VÝSTAVU, NAKOUPÍTE KNIHY, ODNÉST SI MŮŽETE I NAŠE NOVÉ OBECNÍ NOVINY. UVÍTÁME VÁS KDYKOLI OD PONDĚLÍ DO PÁTKU VŽDY OD 12 DO 17 HODIN.

AKCE SPOLKU

foto Nguyen Phuong Thao

Malostranské masopustní veselí se vydařilo. Alespoň měřeno množstvím vypitého alkoholu a veselí z něj plynoucího. Děkujeme všem, kteří s pořádáním letošního masopustu pomohli. Zejména pak hradčanskému hostinci U černého vola, dále hospodě U dvou slunců v Nerudově ulici, restauraci a kavárně Bread-Gap, pivnici U hrocha, malostranské Caffeterii, kinu 64 U hradeb a podejné Vacek bio- market.

Výstavy a autorské podvečery

➔ DUBEN: Zdeněk Thoma

Zdeněk Thoma je fotograf, publicista a cestovatel, který v osmadvaceti asijských zemích, hlavně v Japonsku, Číně, Tibetu, Nepálu a Indii, strávil přes sedm let života. Výsledkem jeho práce je řada cestopisů, obrazových publikací a více než 160 fotografických výstav. Jenže Zdeněk Thoma bydlel také od roku 1971 celých pětatřicet let na Malé Straně v malém, ale kouzelném bytě s výhledem na Kampu, Vltavu a Pražský hrad. Magická a sugestivní atmosféra si ho podmanila, a tak není divu, že se stala námětem několika jeho obrazových publikací. Při svém večeru vám prozradí, jak se Praha fotografuje, co všechno se dá při práci zažít i to, že ač viděl ve světě spoustu zajímavých a krásných měst, stále považuje Prahu za to nejkrásnější místo na světě.

➔ KVĚTEN: Eva Heyd

Fotografka a novinářka patřila koncem sedmdesátých a začátkem osmdesátých let do skupiny předních mladých českých fotografů věnujících se převážně reportážně a dokumentaristicky zaměřené fotografii. V roce 1985 odešla do USA, kde žila dvacet let. V New Yorku pracovala jako volná fotografka pro prestižní muzea a galerie (jako Muzeum moderního umění či Whitney Museum of American Art) a má jako autorka na svém kontě desítky uměleckých fotografických publikací. Po návratu do Česka se usadila v Rožmitále pod Třemšínem. V souboru *Podivuhodná zdtíší* soustřeďuje fotografie zachycující prostředí a předměty, které díky jemným výtvarným posunům dostávají nový význam i nový emocionální náboj.

➔ ČERVEN: Libor Štěřba

Dlouhodobě se orientuje na fotografii přírodních a městských krajín v Česku i v zahraničí, odhaluje krásu ve zdánlivě obyčejném a všednodenním. Nalézá jakýsi druhý plán snímků. Sám říká: „Čím déle fotografuji, tím více vnímám a chápu přírodu spíše jako část vesmíru, kde máme možnost žít a žasnout. Neboť to, že zde jsme, je zázrak, jehož důvody málokdo třeba jen tuší. Jsme zrozeni z hvězdného prachu a vesmírného řádu. Přesto si často hrajeme na pány všehomíra a neomylné znalce světa kolem nás.“

(koná se s dotační podporou MČ Praha 1) ✂

SPOLEK OBČANŮ A PŘÁTEL MALÉ STRANY A HRADČAN
MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 1
MĚSTSKÁ POLICIE PRAHA - OBVODNÍ ŘEDITELSTVÍ PRAHA 1
SDRUŽENÍ VÝTVARNÍKŮ KARLOVA MOSTU
SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ PRAHA 1

svolávají na večer 30. DUBNA 2017

MALOSTRANSKÉ ČARODĚJNICE

SRAZ NA MALOSTRANSKÉM NÁMĚSTÍ 27 V 19.00 HODIN

košťata, kocoury, žáby, netopýry a jinou havěť, lampióny i buřtíky s sebou

okolo 19.15 hod vyrazí průvod po trase:
MOSTECKÁ - KARLŮV MOST - PARK KAMPA

čarodějnický slet u připravené hranice na Kampě cca 20.00 hod

pálení čarodějnic - opékání buřtíků - nápoje i drobná strava ke koupi na místě

program pro děti - park kampa od 15.00 do 17.00:
skákací hrad, poiyoža žonglování, poi poi, maorský tanec

program od 18.00 do 22.00, konec akce 24.00:
PRAŽSKÝ POUŤOVÝ ORCHESTR, ČILAGI, KRLESS A FIRE SHOW

DĚKUJEME
SMARTCOURT S.R.O.
A VOJANOVY SADY S.R.O.

ON

CO SE U NÁS DĚJE...

Malostranské dvorky 2017

O VÍKENDU 27. A 28. KVĚTNA SE VŽDY OD 12 DO 19 HODIN OTEVŘOU PRO VEŘEJNOST NĚKTERÉ DVORKY NA MALÉ STRANĚ. AKCI ORGANIZUJE ONDŘEJ KOBZA.

Co vás k pořádání téhle akce vede?

Když se řekne, že se nám líbí Praha a že ji máme rádi, často tím myslíme tu přední stranu, fasády, to často načančané. My ale chceme zprostředkovat i „rub města“, jeho útroby – dvorky, které jsou často zašlé, ale v tom samozřejmě vidíme nesmírnou poetiku. Pro dotvoření atmosféry bude na osmi různých dvorcích čtení současných vynikajících básníků a drobné vystoupení hudebníků vážné hudby.

Do kolika dvorů se budou moci přichozí podívat?

Dvorků bude otevřeno okolo dvaceti, místa zatím ladíme, ale jistý máme dvorek, kde je hospoda U Hrocha, dvůr a zavřená zahrada Italského institutu nebo dvorek u kostela Pražského Jezulátka.

Jak Malostranské dvorky 2017 souvisí s legendárními Malostranskými dvorky v roce 1981?

Souvisí tak, že jsme se setkali s jejich tehdejšími protagonisty – Kurtem Gebaue-rem a Jiřím Kotalíkem – a například Kurt a dalších asi sedm výtvarníků se naší akce zúčastní. Primární důraz ale nebude kladen na výtvarné objekty, nýbrž na genius loci oněch zákoutí.

(D) ✂

foto Alan Pajer

Tomáš Oliva a Nikos Armutidis v roce 2017 a Stefan Milkov v roce 1992

Werichova vila v červnu

PO LETECH DOHADOVÁNÍ A PRŮTAHŮ BY SE MĚLA KONEČNĚ OTEVŘÍT TZV. WERICHOVA VILA. V SOUČASNÉ DOBĚ SE ZAČÍNÁ PŘIPRAVOVAT EXPOZICE O ŽIVOTĚ JANA WERICHA. „ZBÝVAJÍ PARKOVÉ ÚPRAVY OKOLÍ DOMU. VĚTŠÍ ČÁST ZAHRADY SE PŘI TOM VOLNĚ PŘIPOJÍ K PARKU A VILA SE TAK VÍCE OTEVŘE NÁVŠTĚVNÍKŮM,“ ŘÍKÁ ŘEDITELKA WERICHOVY VILY PETRANA SLÁMOVÁ Z MUSEA KAMPA — NADACE JANA A MEDY MLÁDKOVÝCH.

Nakdy plánujete otevření Werichovy vily pro veřejnost?

Otevření Werichovy vily je plánováno na začátek léta, pravděpodobně na 17. a 18. června. Těšíme se, že uvítáme první návštěvníky v atmosféře letního dne a potom už každý další den.

Jakou expozici tu návštěvníci objeví?

Bude tu stálá expozice věnovaná životu Jana Wericha, tedy od připomenutí Osvoboze-ného divadla, působení Jana Wericha s Jiřím Voskovcem a Jaroslavem Ježkem přes válečný konflikt v Evropě a Werichovu emigraci až po jeho návrat, působení v Divadle ABC, kariéru filmovou, dramaturgickou, spisovatelskou...

A doprovodný program?

Vznikne tu společensko-kulturní centrum naplňující název projektu, tedy *Oživení Werichovy vily*. Její nový život bude založen na doprovodných programech pro širokou veřejnost, od programů pro děti školního či předškolního věku přes autorská čtení, recitály poezie, divadelní, hudební či filmová představení, workshopy vztažené ke stále expozici po přednášky a besedy se známými osobnostmi.

Co dalšího návštěvníci ve vile najdou?

Ve sklepích Werichovy vily bude instalována expozice o historii Kampy, pojatá nestandardně za pomoci nejmodernějších technologií tak, aby se návštěvníci mohli seznámit i se vznikem a vývojem tohoto pražského ostrova.

(D) ✂

Werich je zpátky na zdi

NA ZEĎ PŘED WERICHOVOU VILOU SE VRÁTILA BUSTA JANA WERICHA. STALO SE TAK 29. BŘEZNA 2017, PATNÁCT LET POTÉ, CO SE PŮVODNÍ SOCHA ZTRATILA.

Původní busta byla instalována v den Werichových narozenin 5. února 1992. Nápad na její instalaci se přitom zrodil někdy v roce 1991, a protože v té době nebylo od myšlenky k činům daleko, do roka bylo dílo hotovo. Autorem sochy byl brněnský sochař Nikos Armutidis, slavnostní (ale krátký) projev pronesl při jejím odhalení sochař Stefan Milkov, Roman Vopička připravil tehdy malé obcerstvení, účastnila se většina Tvrdohlavých a další kamarádi z Kampy.

Bohužel, Werichova busta byla, na rozdíl od sousední sochy akademika Wirtha, po povodních v roce 2002 odcizena, následně sice policií nalezena, avšak záhy znovu ztracena. O jejím dalším osudu panují dohady. Je možné, že se časem opět objeví, ostatně

jako mnoho jiných věcí... Z uvedeného je také zřejmé, že život akademiků je mnohem klidnější než dobrodružný život umělců.

Protože již delší dobu pobývám na Kampě a pravidelně jsem kolemjdoucími tázán, kdeže je ona pověsná Werichova vila a kde socha, jež před ní bývala, rozhodl jsem se požádat autora původní busty Nikose Armutidise o znovudlití díla. Zároveň jsem požádal Úřad městské části Praha 1 o souhlas s jejím opětovným umístěním.

Půlroční práce kovolitců se podařila. Prátele ve Veverských Kninících odvedli precizní práci, a tak mohou kolemjdoucí od konce března znovu spatřit laskavý úsměv Jana Wericha. Věřím, že pohladí na duši i vás.

Tomáš Oliva ✂

Nerudova 32: PETR NIKL

ATELIÉRY MALÉ STRANY A HRADČAN

text Marek Gregor
foto Alan Pajer

Na Malou Stranu se nejmladší z Tvrdohlavých přistěhoval před dvěma roky. Vlastně se tak vrátil na „místo činu“, po více než třech desetiletích: „Do Prahy jsem přišel studovat v roce 1981, bydleli jsme na koleji Akademie výtvarných umění u Lužického semináře. To byla pecka, zvláště pro kluka ze Zlína, města s neviditelnou hlubší historií. Je tam sice renesanční zámek, ale jinak je Zlín typický monogamní baťovskou funkcionalistickou architekturou třicátých let. A najednou se objeví v centru Prahy, přímo u Karlova mostu.“

Kolej v roce 1984 uzavřeli a studenty AVU přestěhovali nejdřív na Větrník, nakonec na Jižní Město: „Pak jsem se sice přiznal do Dejvic na Babu a ateliér si pořídil v Podbačce, ale Malá Strana ve mně nějak zůstala. Asi před dvěma lety mi kamarád, který věděl, že něco hledám, povídá, že v domě v Nerudově ulici, kde bydlí, se uvolnil větší byt. Okamžitě jsem ho vzal. Je tak velký, že v něm bydlím i tvořím. Byl jsem zvědav, jak tuhle schizofrenii budu snášet, ale zahnížil jsem se dobře, asi tomu pomáhají ty úžasné dispozice místa nezaflákaného novostavbami.“

Jak si Petr Nikl zvykl na všudypřítomný turistický ruch?

„Samozřejmě že mě původně rozčilovaly ty spousty turistických nesmyslů, jimiž je Nerudovka přeplněná, včetně těch příšerných minimarketů s ledkovým osvětlením, jež by jeden nejrady vypráskal. Časem jsem ale zjistil, že mi vlastně turisté ani tak nevadí, že je tu pořád pár míst, která mají své tajemství. Navíc, když člověk nechce jít přes Nerudovku, může to vzít spodem přes Jánský vršek a Břetislavovu ulici na Tržiště. Navíc proud turistů tekoucí na Hrad a zpátky po sedmé hodině opadne a úplně se to tu vyprázdní, daleko hůř na tom je Staré Město, kde je spousta hospod. Lidé proudící Nerudovou ulicí jsou zpravidla také pozitivně naladěni, jsou užaslí, protože kratší historickou pamětí a usmívají se. To vše na mě má určité vliv. Také postupně zjišťuji, že tu stále bydlí hodně lidí a že mnohé z nich znám.“

NEJVĚTŠÍ PROBLÉM...

„Co mě výsostně šve, jsou ty rentgenové rámy na Pražském hradě, neustále generující dlouhé fronty. Když chce člověk třeba jen

MALÍŘE, HUDEBNÍKA A DIVADELNÍKA PETRA NIKLA (56) MŮŽETE NA JEHO OBLÍBENÉ KOLOBĚŽCE POTKAT V OKOLÍ NERUDOVY ULICE, KDE POSLEDNÍ LÉTA BYDLÍ A PRACUJE. V GALERII MALOSTRANSKÉ BESEDY LZE PAK DO KONCE ČERVNA NAVŠTÍVIT JEHO INTERAKTIVNÍ VÝSTAVU ORBIS PICTUS - MAGICKÉ VIKÝŘE PLAY.

Petr Nikl se po letech vrátil na Malou Stranu...

...žije v pavlačovém domě...

...v němž se umění daří. Vždyť tu bydlel V. V. Štěch.

projít do Dejvic, musí to dneska vzít až přes Brusnici anebo přes Malostranské náměstí! Před dvěma lety, když jsem se sem nastěhoval, jsem běžně jezdil přes Hrad na koloběžce!“

V domě U Zlatého lva (Nerudova 219/32), kde Petr Nikl bydlí, žil kdysi třeba i legendární historik umění a profesor AVU Václav Vilém Štěch: „Pavlačový typ domu je ideální pro sociální život, pro vznik mikrokomunity. Můžu zajít k přátelům na kávu, v létě si pouštíme na jedinou rovnou stěnu dvorku filmy, zahrádka za domem je jak stvořená pro podvečerní dýchánky. A přitom mám svoje soukromí. Jsem tu šťastný! Centrum je blízko, kolem zvlněná malebná krajina, jež si vynutila mimořádný urbanismus. Člověka nemůže omrzet ten systém křivolakých uliček, což ve Zlíně vůbec neexistuje. Tam to má jiný půvab. Je to naše malá Amerika, systém urbanistické mřížky, který mám zase možnost srovnávat s New Yorkem, kam pravidelně každý rok na tři měsíce jezdím. Vždycky, když se pak vrátím do Prahy, říkám si, že je to tady snad až kýč, přezdobená filmová kulisa. Ale pak si to znovu užívám. Akustiku a skladebnost místa stvořeného pro život.“

ORBIS PICTUS V BESEDĚ

Jenže časy se mění – v dobrém i špatném. „Neviditelná ruka trhu naše stínadelní uličky dál vlezle provětrává. Spousta zajímavostí se zneprístupnila, třeba Baráčnická rychta nebo Myší díra k Zámeckým schodům vedle italského velvyslanectví. Naopak se zase pomalu rozjíždí kino U Hradeb, funguje Muzeum Montanelli s krásnou prodejnou Koh-i-nooru, Malostranské náměstí je bez aut, střídají se na něm umělecké projekty a stále živě bublá Malostranská beseda.“

Právě v Malostranské besedě otevřel Petr Nikl už páté pražské pokračování svého interaktivního projektu Orbis Pictus Play. „Do půdních prostor na Malostranském náměstí se vracíme po čtyřech letech. V Praze jsme nikdy na stejném místě dvakrát nevystavovali. Tady jsme udělali výjimku, ale rozmístili jsme tu jiné herní objekty. Prostředí renesanční půdy má magickou světelnou atmosféru, zároveň díky trámům a diagonálám krovů i úžasnou akustiku. Dají se zde pořádat komorní koncerty, všechny ty neobvyklé hudební nástroje, které se jinde často slévají do zmatečného hluku, jsou tady krásně slyšet.“

Za přešlapy na pamětních deskách

JE POZORUHODNÉ, NEBO SPÍŠ PŮVABNÉ, KOLIK CHYB, NEPŘESNOSTÍ, ZKRESLENÝCH NEBO NEJASNÝCH FORMULACÍ NAJDEME NA PAMĚTNÍCH DESKÁCH UMÍSTĚNÝCH NA HRADČANECH A MALÉ STRANĚ. ZVEME VÁS NA MALOU PROCHÁZKU PO STOPÁCH TĚCHTO PŘEŠLAPŮ

Zastavení první NOVÝ SVĚT 76/1

Na domku U Zlatého lva je pamětní deska umístěna od roku 1901. Uvádí, že zde žil a nedaleko odtud, na místě Černínského paláce, zemřel **TYCHO BRAHE**. Skutečnost je taková, že tu dánský astronom po svém příjezdu do Prahy v roce 1599 nejspíš opravdu

bydlel, rozhodně však zemřel v takzvaném Kurzově domě, jenž stál v místech dnešního Gymnázia Jana Keplera. Tedy o notný kus dál, než je Černínský palác.

Historik a katolický kněz Jan Blesík uvádí, že radnice po roce 1901 pamětní desku kvůli nepřesným údajům odstranila. Záhy se však na dům vrátila a je zde dodnes.

Zastavení druhé ÚVOZ 156/13

Patnáctého července 1928 nastoupí český automobilový závodník Čeněk Junek na okruhu v Norimberku k Velké ceně Německa. Na rozměklém asfaltu havaruje a roztrhne si hlavu o skálu. Jeho žena – **ELIŠKA JUNKOVÁ** – se rozhodne ukončit závodní kariéru. Musí také změnit svůj dosavadní život. Hledá nový byt...

Na radu svého přítele, šéfredaktora Lidových novin Eduarda Basse, si podá inzerát. Mezi mnoha nabídkami je i ta od Josefa Růžičky (během války bude nacisty za odbojovou činnost popraven), jenž právě dokončuje na Hradčanech dům Na Krásné vyhlídce. Ještě v roce 1928 (nikoli 1930, jak udává pamětní

deska) se Eliška Junková stěhuje do třípokojového bytu s nádhernou terasou v nejvyšším patře dosud nedostavěné vily. Tady, respektive v přístupnějším přízemním bytě, v němž bydlí na sklonku života, vydrží až do své smrti v roce 1994. To je plných 66 let.

Zastavení třetí THUNOVSKÁ 193/25

Ukrytou vedle vchodu do zadního traktu Thun-Hohenštejnského paláce nalezneme nevelkou mramorovou desku. Upomíná

na rekonstrukci budovy italského velvyslanectví. A ta gramatická chyba – **FYRMA** s tvrdým „y“ – je jistě děsivá, přesto v daném kontextu báječná. Doufejme, že nikoho nenapadne, aby ji jakýmkoli způsobem opravoval. Patří ke koloritu Malé Strany.

Zastavení čtvrté VALDŠTEJNSKÁ 154/10

Nejasnosti vyvolává pamětní deska umístěná na Kolovratském paláci. O předsedovi protektorátní vlády **ALOISI ELIÁŠOVI** se zde říká: „Na příkaz Reinharda Heydricha byl popraven jako jediný předseda vlády v nacisty okupované Evropě.“

Jenže Alois Eliáš byl ve skutečnosti popraven 19. června 1942, tedy patnáct dní po smrti Reinharda Heydricha (4. června 1942); právě odvetou za atentát na zastupujícího říšského protektora.

Takže...

Okolnosti vzniku desky přibližuje někdejší předseda Senátu ČR Petr Pithart. „Na rozhodnutí o umístění, o velikosti desky, o délce i obsahu textu se podíleli tvrdošíjní, minimalističtí památkáři, pedantičtí vojenští historici a šetřivá Kancelář Senátu. Mohla-li tam deska nakonec vůbec být, museli jsme

přistoupit na kratší text, než by bylo záhodno,“ líčí Pithart.

„A přestože je tento text jedním slovem zavádějící, je ve své podstatě správný: divizní generál Alois Eliáš byl popraven z Heydrichovy vůle – i když ten už byl v době, kdy generál jako voják na Kobyliské střežnici padl (19. června 1942), po smrti. Na desce ovšem nemělo být „z příkazu“, ale „z vůle“.

Poté Petr Pithart logiku, jež stála za vznikem textu, zevrubně vysvětluje: „Alois Eliáš byl zatčen hned v den Heydrichova příjezdu do Prahy (27. září 1941). Měl to být efekt – všem srozumitelný výstražný signál pro oslabený, ale pokračující odboj. A hned několik dní nato (1. října 1941) byl odsouzen k trestu smrti – nepochybně z přímé Heydrichovy vůle. Popraven byl 19. června 1942, tedy po Heydrichově smrti. Jde však o to, zda jako jedna z klíčových postav odboje, anebo jako pouhý rukojmí? Všichni jsme věděli, že text pamětní desky by měl být podrobnější, ale podstatu hrdinské smrti generála vystihl správně. Rozhodl o ní Heydrich a řekl si o ní už dávno předtím sám generál – vším tím, co po dva roky dělal pro odboj a pro Beneše v Londýně. Se svým koncem počítal.“

Zastavení páté ÚJEZD 401/35

V domě, který stával na místě novostavby kolaudované v lednu 1904, se narodil **KAREL HYNEK MÁCHA**. Tuto událost připomíná pamětní deska, již nechala na budovu připevnit Umělecká beseda. Zcela nepochopitelně je na ní uvedeno chybné datum Máchova narození: „Zde se narodil Karel Hynek Mácha dne 15. listopadu 1810.“ Ve skutečnosti přišel básník na svět o den později – 16. listopadu 1810.

PROCHÁZKA

text Dan Hrubý
foto Anna Jiříčková

CHLÍPNÝ KLOBOUČNÍK a krvavá noc na Maltézském náměstí

ČERNÁ KRONIKA

text Dan Hrubý

FILIPOJAKUBSKÁ NOC Z 30. DUBNA NA 1. KVĚTNA 1902 PŘINESLA PRAZE DLOUHO NEVÍDANÝ SKANDÁL ZASAHOJÍCÍ DO TAKZVANÉ VYŠŠÍ SPOLEČNOSTI. PO CELÉM MĚSTĚ ZNÁMÝ OBCHODNÍK S KLOBOUKY KAREL LIEBEL Z VODIČKOVY ULICE ZASTŘELIL V LACINÉM MALOSTRANSKÉM HOTELU ÚDAJNOU PROSTITUTKU ANNU CHROUSTOVOU. POTÉ OBRÁTIL ZBRAŇ PROTI SOBĚ A PRAHA MĚLA ZASE JEDNOU O ČEM MLUVIT.

Dobový tisk zvolil při líčení celé události prosté schéma: Na jedné straně viník, v tomto případě zkažená žena, jež kloboučníka „poutala jako pavouk mouchu v pavučině“. Na straně druhé oběť – dosud spořádaný muž, jenž podlehl erotickému vyzářování chlípne bludičky, „která jako každá dívčíce jejího druhu byla povahou hrubá a sprostá“.

Jak se však záhy ukázalo, vše bylo trochu jinak. Naznačuje to vyjádření, jež právní zástupce rodiny Anny Chroustové poskytl několik dní po tragédii dennímu tisku. Vrací se o tři léta nazpět, do roku 1899. „V té době učinila Anna Chroustová osudnou známost s Lieblem, kterýž jí říkal, že je svobodný, a předstíral jméno Strnad. Děvče tehdy devatenáctileté vzplanulo láskou k muži, který je přiváděl do zábav, jejichž druh a způsob ani v nejmenším nepřipouštěly domněnku, že byl mužem ženatým a otcem rodiny.“

Dívka počala zanedbávat školu. Rodina se ji snažila přivést k nápravě. Jenže pak otec Chroustové zemřel. „Po smrti otce Anna Chroustová uposlechla vábivých řečí svého milence, opustila domov a přestěhovala se do zvláštního bytu, který jí milenec vyhlédl a kde jí na její zaopatření platil měsíčně 15 zlatých...“

Teprve teď se dívka dozvěděla, že Strnad není Strnad, nýbrž Liebel, a navíc je ženatý a má dvě dcery. „Zpráva tato působila na ni zdrcujícím způsobem. Seznala, že naděje její na sňatek manželský s mužem, jež vášnivě milovala, jsou zničeny.“

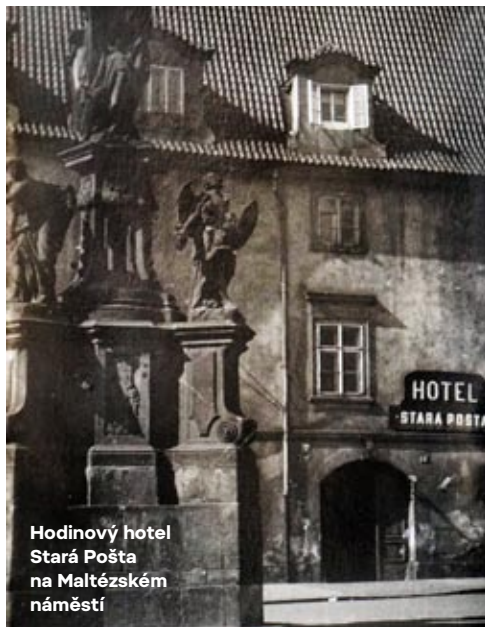
Navíc se o všem dozví kloboučníkova žena Rozárka, octne se Lieblův život v troskách. „Poznání mužovy nevěry se ženou tak nízkou a špatnou zasáhlo počestnou paní způsobem zdrcujícím a ona muži ohlásila, že se dá od něho rozvésti, jestli se nenapraví,“ píše Národní politika.

A pak už přišla osudná středa.

Kolem desáté večer vstoupila do hotelu Stará pošta na Maltézském náměstí dvojice, již tu z dřívějšíka dobře znali. Do knihy hostů se zapsali jako „František Pelikán, úředník z Ouval, s chotí“. Muž objednal pokoj za dvě koruny. Poté nechal „přinést dvě porce řízků, čtyři sklenice piva, dvě láhve vína a dvě sodovky a nařídil, aby mu ráno pokojská přinesla dva šálky černé kávy. Na to se „manželé“ zavřeli...“

Ráno v osm, jak měla naříděno, klepala pokojská na dveře jizby. Marň. Když nechal o chvíli později otevřít pokoj policejní komisař, spatřil hrůzný obraz. „Liebel ležel poblíž

dveří a z jeho pravého spánku vytékal ještě pramének krve, který se sléval pod hlavou v kalužinu. Chroustová ležela vedle něho nznak a krev jí vytékala z rány na levém spánku. Pivo a víno stály ve sklenicích napolo

upité. Na stole ležel jeden malý revolver a druhý, větší, nalezen byl v klíně zastřelené ženy.“

Přivolaný lékař prohlásil, že se dle veškerých indicií jedná o vraždu a sebevraždu. Liebel podle něj zastřelil nejprve Chroustovou, jež si předtím lehla na zem, a položil malý revolver na stůl. „Pak si lehl vedle ní, a kouře cigaretu, vpálil si ránu do pravého spánku. Z pravé ruky mu přitom vypadl revolver do dívčina klína, kdežto levice dál křečovitě svírala mezi prsty zbytek ohořelého papírosky.“

Tak končí příběh společensky neakceptovatelné lásky, na jejímž počátku stála vypočítavá lež chlípneho obchodníka s klobouky. ✖

ZÁKAZ KOUŘENÍ A ŽEBRÁCI NA KARLOVĚ MOSTĚ

OTÁZKY PRO MIROSLAVA STEJSKALA
ŘEDITELE MĚSTSKÉ POLICIE PRAHA 1

Proč se nedaří dostat z Karlova mostu organizované skupiny mladých žebráků?

Žebráci klasickou organizovanou skupinou nejsou, spíše se po jednotlivých partách drží při sobě a při žebrání se střídají.

Jeden nebo dva vždy hlídají, jestli nejdou strážníci. Vzhledem k tomu, že strážníci ke své práci využívají kamery, nepředstavuje to zásadní problém. Speciálně na Karlově mostě kamery využíváme hodně, pro řešení pak máme prokazatelné důkazy, a je tedy nepodstatné, že osoby nežebrají právě ve chvíli, kdy přijde na místo hlídka.

Obecně lze říci, že se jedná o stále stejnou skupinku osob, jež ví, že se dopouští protiprávního jednání, ale vzhledem k tomu, že žebrání je jejich jediný způsob, jímž si rychle obstarávají peníze na základní potraviny a alkohol, vyhlášku města vědomě porušují.

Strážníkům nejsou někteří z těchto žebráků neznámí, jelikož jsou to současně lidé bez domova, kteří v centru na ulici i žijí. Ty pak strážníci řeší v rámci svých kompetencí takřka denně, a to buď formou domluvy, nebo uložení blokované pokuty na místě pochopitelně nezaplacené, nebo oznámením správním orgánům.

Otázkou zůstává vymahatelnost těchto sankcí. Občas některý z nich dostane za několik protiprávních jednání zákaz pobytu na Praze 1. Takový zákaz ale může platit maximálně tři měsíce. Úřad pak ve správním řízení dává zakazy spíš jen na několik ulic než na celou Prahu 1.

Náš právní systém žádné jiné nástroje strážníkům ani policistům nedává, takže se nedá očekávat, že by se v této věci něco změnilo. Změnil by ji snad jen plošný propagační apel na cizince, aby žebrákům žádné finanční příspěvky nedávali, protože je stejně většinou utratí za alkohol.

Jak se městská policie připravuje na plošný zákaz kouření v restauracích, který vyžene kuřáky ven na ulici?

Dá se předpokládat, že může dojít k poměrně zásadnímu nárůstu případů rušení nočního klidu i našich nutných zákroků, protože kuřáci budou pravděpodobně ke kouření využívat i po desáté hodině večerní místa před restauracemi. Nepochybně se na tuto problematiku zaměříme i v rámci kontrol živnostenských provozoven. Ale bez reálných zkušeností po zavedení plošného zákazu je těžké situaci předem předjímat. ✖